

"કપાસની આધુનિક ખેતી પધ્ધતિ" વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨
સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ
૨જત જયંતિ એવોર્ડ યોજનામાં ભાગ લેવા માટેનું ઉમેદવારી પત્રક

અ. સામાન્ય માહિતી

- (૧) ઉમેદવાર ખેડૂતનું નામ : .....
- (૨) રહેઠાણનું સરનામું : ગામ ..... તાલુકો .....
 જીલ્લો ..... ટેલીફોન નં.....
- (૩) ઉમેદવાર ખેડૂતની ઉંમર : વર્ષમાં:.....
- (૪) શૈક્ષણિક લાયકાત : ૧) અશિક્ષિત .....
- ૨) ધોરણ ૧ થી ૭ .....
- ૩) ધોરણ-૮ થી ૧૦ .....
- ૪) ધોરણ-૧૧ થી ૧૨ .....
- ૫) ધોરણ-૧૨ થી ઉપર .....

ખેડૂતનો ફોટો

- ૫) ધારણ કરેલ જમીન : ૧) પિયત હે.....આર.....
- ૨) બિન પિયત હે.....આર.....
- ૩) કપાસ પાક હેઠળ વિસ્તાર હે.....આર.....
- કુલ હે.....આર.....

- (૬) કુટુંબના સભ્યોની સંખ્યા : પુરૂષ : ..... (સંખ્યા)
- સ્ત્રી : ..... (સંખ્યા)
- બાળકો : ..... (સંખ્યા) (દસ વર્ષથી નાના)

- (૭) પિયત વ્યવસ્થા : (અ) કુવાથી હે.....આર.....
- અન્ય સાધન હે.....આર.....
- કુલ હે.....આર.....
- (બ) કુવામાં જમીનથી (કુટમાં) અંદાજે પાણી સ્તર: -
- ચોમાસાના અંતે :
- શિયાળાના અંતે :
- ઉનાળાના અંતે :

- (૮) પશુધનની વિગત : ગાય : ..... (સંખ્યા)
- (ઓલાદસાથે) ભેંસ : ..... (સંખ્યા)
- બળદ : ..... (સંખ્યા)
- અન્ય: ..... (સંખ્યા)

- (૯) વાર્ષિક આવક : ૧) ખેતીમાંથી (કપાસ) રૂા. ....
- ૨) પશુપાલનમાંથી રૂા. ....
- ૩) અન્ય ખેતી પાક રૂા. ....
- ૪) અન્ય રૂા. ....
- કુલ આવક રૂા. ....

- (૧૦) કયા કયા ખેતી પાકોનું વાવેતર કરેલ છે?

ક્રમ	ખેતી પાકનું નામ	અંદાજિત વિસ્તાર (હે.) કે સંખ્યા
૧		
૨		
૩		
૪		
૫		
	કુલ	

બ. કપાસ પાક માટેના ખેત કાર્યો અને તાંત્રિકતાની માહિતી

(૧) જમીનની પસંદગી અને તૈયારીની વિગતો

(૧) કપાસનો પાક કયા પ્રકારના હવામાનમાં સફળતા પૂર્વક થઈ શકે છે? આપના વિસ્તારનું હવામાન કેવું છે તે જણાવો.

૨) કપાસ પાક માટે કેવા પ્રકારની જમીન અનુકૂળ આવે છે? તમે કેવી જમીન પસંદ કરેલ છે?

૩) જમીનનું પૃથ્થકરણ કરાવો છો? પૃથ્થકરણ રીપોર્ટમાં થયેલ ભલામણ મુજબ ખાતરો આપો છો ? (રીપોર્ટ સાથે જોડવો)

ક્રમ	જમીન ચકાસણી કરાવ્યા તારીખ	કયાં ચકાસણી કરાવેલ	ચકાસણી અહેવાલની ટુંકમાં વિગત
૧			
૨			
૩			

૪) કપાસની ખેતીમાં યાંત્રિકરણ (રોટાવેટર / શ્રેડર / ઈલેક્ટ્રીક ઓટોમેટીક સ્પ્રેયર / યાંત્રિક વિણી) અપનાવો છો ? જો હા તો તેની વિગત આપવી.

(૨) જાતની પસંદગીની વિગતો

૧) કપાસની કઈ જાતિ (દેશી અથવા સંકર) નું વાવેતર માટે પસંદ કરો છો ?

૨) કપાસના વાવેતર માટે તમે કઈ કઈ જાતો (બીટી કે નોન બીટી) ની પસંદગી કરેલ છે ? શા માટે ?

૩) વાવેતર માટે પસંદ કરેલ જાતો પબ્લીક (સરકારી) અથવા પ્રાઈવેટ (ખાનગી) કંપની પૈકી કઈ સંસ્થામાથી ખરીદેલી છે ? વાવેતર માટે ખરીદી કરેલ જાતોના નામ સાથે પબ્લીક કે પ્રાઈવેટ કંપનીના નામ લખવા.

૪) કપાસની પસંદ કરેલ જાતો (વહેલી /મધ્યમ / મોડી) પાકતી પૈકીની કઈ છે ?

પ) કપાસની પસંદ કરેલ જાતો ભારત સરકાર દ્વારા માન્ય / ભલામણ કરેલ જાતો (બોલગાર્ડ -૧ અને ૨) છે ? ખરીદી કરેલ બિયારણ પાકા બીલથી લીધેલ છે ? (હા / ના) જો હા તો પાકા બીલની નકલ જોડવી.

૬) કપાસની જાતોની પસંદગી માટેની માહિતી આપ ક્યાંથી મેળવો છો ?
(કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો/ ખેતીવાડી ખાતાના અધિકારીઓ/ એગ્રો સર્વિસ સેન્ટર/ વિસ્તરણ અધિકારી/ ગ્રામ સેવક, પ્રગતિશીલ ખેડૂતો, ટી.વી., રેડિયો, મેગેઝીન, ઈન્ટરનેટ, સમાચાર પત્રો, કૃષિ શિબીર, કૃષિ મેળા વિગેરે)

(૩) વાવેતરની વિગતો

૧) વાવેતર ક્યારે (આગોતરૂ / સમયસર / મોડુ) કરેલ છે? વાવેતરની તારીખ જણાવો. વાવણી પહેલા અને વાવણી બાદ શું કાળજી રાખેલ?

૨) વાવેતર કેટલા અંતરે કરેલ છે?

૩) કપાસમાં ખાલા પુરવા કઈ પદ્ધતિ અપનાવો છો ? (બીજ ચોપીને / પ્લાસ્ટિક બેગમાં રોપા તૈયાર કરીને કે અન્ય પદ્ધતિ અપનાવતા હોય તો તે જણાવવી)

(૪) પિયત તેમજ નિંદામણ વ્યવસ્થા માટેની વિગતો

૧) પાણીની ગુણવત્તા માટે ચકાસણી કરાવેલ છે કે કેમ? જો 'હા' તો ટુંકમાં વિગત આપો (રીપોર્ટ સાથે જોડવો).

૨) કપાસમાં પિયત ક્યારે, કેટલા અને કઈ પદ્ધતિથી આપો છો?

૩) નિંદણ નિયંત્રણ કરો છો કે કેમ? જો 'હા' હોય તો કઈ પદ્ધતિથી નિંદણ નિયંત્રણ કરો છો? (નિંદણ નિયંત્રણનાશક દવા વાપરતા હોયતો દવાનું નામ અને પ્રમાણ જણાવો)

(પ) ખાતર વ્યવસ્થાપન/વૃદ્ધિ નિયંત્રકોના ઉપયોગની વિગતો

૧) રાસાયણિક ખાતરનો ઉપયોગ કરો છો? તેની નીચે મુજબની વિગત આપો.

ક્રમ	રાસાયણિક ખાતરનું નામ (સૂક્ષ્મ તત્વો સહિત) અને પ્રમાણ કિ.ગ્રા./ હે.	રાસાયણિક ખાતર આપવાનો સમય	રાસાયણિક ખાતર આપવાની પદ્ધતિ
૧			
૨			
૩			
૪			

૨) સેન્દ્રિય ખાતરો (છાણીયું ખાતર/કમ્પોસ્ટ/અળસિયાનું ખાતર/ખોળ/લીલો પડવાસ, જૈવિક ખાતર જેવા કે એઝેટોબેક્ટર અને ફોસ્ફરસને લભ્ય સ્વરૂપમાં ફેરવતા સુક્ષ્મ જીવાણુઓ વગેરે) નો ઉપયોગ કરો છો? (હા / ના) જો હા તો નીચેની વિગતો જણાવો.

ક્રમ	સેન્દ્રિય ખાતર	પ્રમાણ કિ.ગ્રા./ હે.	સમય/માસ
૧	છાણીયું ખાતર		
૨	કમ્પોસ્ટ		
૩	અળસિયાનું ખાતર		
૪	ખોળ (દિવેલી, લીમડા કે અન્ય)		
૫	જૈવિક ખાતર		

૩) પાણીમાં દ્રાવ્ય ખાતરો ટપક પદ્ધતિ સાથે આપો છો? જો હા તો કયા કયા ખાતરનો ઉપયોગ કરો છો?

૪) વૃદ્ધિ વર્ધકો/નિયંત્રકો કયારે અને કેટલા પ્રમાણમાં, કઈ પદ્ધતિથી ઉપયોગ કરો છો તે જણાવો.

પ) ડી-ટોપીંગ (છોડની ટોચ / અગ્રકલિકા કાપવી) કરો છો? (હા / ના) જો હા તો વિગતો જણાવો. (ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા)

(ડ) અન્ય માવજતો કે તાંત્રિકતાની વિગતો

૧) ભેજ સાચવી રાખવા જમીન પર આવરણ (મલ્ચીંગ) કરો છો? (હા / ના) જો હા તો નીચેની વિગતો જણાવો. (ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા)

ક્રમ	આવરણ (મલ્ચીંગ) પાકનું નામ	વિગતો
૧	પાકના અવશેષો	
૨	પ્લાસ્ટિક	
૩	અન્ય	

૨) ઉત્પાદન વધારવા માટે અન્ય માવજતો / ઉપાયો અપનાવો છો કે કેમ? (ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા)

ક્રમ	માવજત	વિગતો
૧	ફર્ટીગેશન	
૨	ઘનિષ્ટ વાવેતર	
૩	અન્ય	

૩) કપાસમાં આંતરપાક જો આપે લીધેલ હોય તો વિગતો જણાવો. આંતરપાક લેવાથી થતી વધારાની આવક જણાવવી. (જરૂરી ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા) – જો આંતરપાક લેતા હોય તો નીચેની વિગત ભરવી.

વર્ષ	આંતરપાકનું નામ	ઉત્પાદન (કિ./હે)	વિસ્તાર (હે.)	આવક (રૂ.)
૨૦૧૮-૧૯				
૨૦૧૯-૨૦				
૨૦૨૦-૨૧				

૪) કપાસની સાંઠીઓનો નિકાલ કેવી રીતે કરો છો ? સાંઠીઓનો ફરીથી ઉપયોગ કરી દેશી ખાતર બનાવવા અથવા બીજો કોઈ ઉપયોગ કરતા હોય તો તેની વિગત જણાવવી.

ક. પાક સંરક્ષણની માહિતી

૧) જૈવિક નિયંત્રણ માટેની માહિતી આપ ક્યાંથી મેળવો છો?

(કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો/ ખેતીવાડી ખાતાના અધિકારીઓ/ એગ્રો સર્વિસ સેન્ટર/ વિસ્તરણ અધિકારી/ ગ્રામ સેવક, પ્રગતિશીલ ખેડૂતો, ટી.વી., રેડિયો, મેગેઝીન, ઈન્ટરનેટ, સમાચાર પત્રો, કૃષિ શિબીર, કૃષિ મેળા વિગેરે)

૨) કપાસના પાકમાં આવતા રોગ-જીવાતના નિયંત્રણ માટેની વિગતો

ક્રમ	રોગ-જીવાતનું નામ	વપરાશમાં લીધેલ દવાનું નામ	દવાનું પ્રમાણ ૧૦ લી. પાણીમાં	દવાના છંટકાવ વચ્ચેનો સમયગાળો (દિવસોમાં)	દવાના છંટકાવની સંખ્યા	છેલ્લા છંટકાવ અને કપાસની વીણી વચ્ચેનો સમયગાળો (દિવસોમાં)
૧						
૨						
૩						

૩) કપાસના રોગ-જીવાતના નિયંત્રણ માટે વનસ્પતિજન્ય દવાઓ કે જૈવિક નિયંત્રકો (ટ્રાયકોડર્મા, ટ્રાયકોકાર્ડ, સ્યુડોમોનાસ, બેસીલસ, બ્યુવેરીયા, વર્ટીસીલીયમ લેકાની, એન.પી.વી., બી.ટી. વગેરે) નો છંટકાવ કરો છો? (હા / ના) જો હા, તો નીચેની માહિતી આપો.

ક્રમ	રોગ-જીવાતનું નામ	વપરાશમાં લીધેલ વનસ્પતિજન્ય દવા/જૈવિક નિયંત્રકનું નામ	વનસ્પતિજન્ય દવા/જૈવિક નિયંત્રકનું પ્રમાણ ૧૦ લી. પાણીમાં	વનસ્પતિજન્ય દવા/જૈવિક નિયંત્રકોના છંટકાવ વચ્ચેનો સમયગાળો (દિવસોમાં)	છંટકાવની સંખ્યા	છેલ્લા છંટકાવ અને કપાસની વીણી વચ્ચેનો સમયગાળો (દિવસોમાં)
૧						
૨						
૩						
૪						
૫						

૪) આપના અનુભવ પ્રમાણે કપાસમાં રોગ-જીવાત ઓછા આવે તેવા જાતે અપનાવેલ ઉપાય કરો છો? (વિગત જણાવો)

૫) રોગ-જીવાતોથી સડેલા કે નુકસાન પામેલ કપાસના જીંડવાનો નિકાલ કઈ રીતે કરો છો?

૬) રોગ-જીવાત નિયંત્રણ માટે વપરાતી દવાઓના અવશેષો તથા સલામત પાક સંરક્ષણ દવાઓની જાણકારી છે? જો હા તો વિગતો જણાવો.

૭) રોગ-જીવાતોને કાબુમાં લેવા માટે આપ કયારે ઉપાયો કરો છો? રોગ-જીવાતની શરૂઆત થયે કે નુકશાન બાદ?

૮) અમુક પ્રકારના રોગ-જીવાતો હવામાનને કારણે ઉદભવે છે તે વિશે જાણકારી છે? જો હા, તો વિગતો જણાવો.

૯) સંકલિત રોગ-જીવાત નિયંત્રણ વ્યવસ્થાપન માટે આધુનિક / ખાસ પદ્ધતિઓ અપનાવતા હોય અથવા વિકસાવેલ હોય, તો તેની વિગત જણાવો.

૧૦) ગુલાબી ઈયળના અસરકારક નિયંત્રણ માટે શું પગલા લીધેલા છે?

૧૧) કપાસ પાક પુર્ણ થયા બાદ નુકશાનિત અવશેષોનો નિકાલ કેવી રીતે કરો છો ?

૧૨) કપાસ પાકમાં જીવાત નિયંત્રણ માટે પિંજરપાક વાવો છો ? જો હા તો વિગત જણાવો. (ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા)

૧૩) કપાસ પાકમાં આવતા પેરાવિલ્ટ અને લાલ પાનનું નિયંત્રણ કઈ રીતે કરો છો ?

ડ. કપાસની વીણી અને બજાર વ્યવસ્થા

૧) કપાસની વીણી કરતી વખતે કયા કયા મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લો છો?

૨) કપાસની વીણી કરવાની પદ્ધતિ જણાવો.

૩) કપાસની વીણી કર્યા બાદ કપાસને સારી રીતે સાચવવા માટે ગોડાઉન કે અન્ય વ્યવસ્થા છે કે કેમ ? જો હોય તો તેની વિગત આપવી.

૪) કપાસનું વેચાણ કઈ રીતે કરો છો?

ક્રમ	વિગતો	બજાર કે લાગુ પડતી વિગત	ટકાવારી
૧	ખેતર પરથી વેચાણ		
૨	માર્કેટીંગ યાર્ડ (પોતાના જિલ્લામાં)		
૩	માર્કેટીંગ યાર્ડ (અન્ય જિલ્લામાં)		
૪	જીનીંગ યુનિટ મારફત		

૫) કપાસના વેચાણ માટે કોઈ ખાસ ઓનલાઈન / અત્યાધુનિક પદ્ધતિ અપનાવો છો ?

૬) કપાસના પાકના છેલ્લા ત્રણ વર્ષનો આવક ખર્ચનો હિસાબ આપવો.

વર્ષ	ઉત્પાદન (કિગ્રા)	વિસ્તાર (હે.)	આવક (રૂ.)	ખર્ચ (રૂ.)	નફો (રૂ.)
૨૦૧૮-૧૯					
૨૦૧૯-૨૦					
૨૦૨૦-૨૧					

ઈ. કપાસ પાક તથા તેના અનુસંધાને કોઈ બહુમાન / એવોર્ડ મેળવેલ હોય તો તેની વિગતો આપો. (પ્રમાણપત્રોની ઝેરોક્ષ નકલ તેમજ ૭-૧૨ અને ૮-અ ની નકલ જોડવી).

સ્થળ:-

ઉમેદવારની સહી:-

તારીખ:-

ઉમેદવારનું નામ:-

ભલામણ

શ્રી.....

ગામ.....તા.....જિલ્લા ..... ના ખાતેદાર ખેડૂત

છે. જેઓએ "કપાસની આધુનિક ખેતી પધ્ધતિ"ના ફોર્મમાં વિગતો દર્શાવેલ છે, જેની અમોએ ખરાઈ

કરેલ છે. જેથી સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જૂનાગઢ રજત જયંતી એવોર્ડ માટે ભલામણ કરવામાં આવે છે.

સ્થળ:

તારીખ:

સંસ્થાના વડાની સહી

સંસ્થાના વડાનો હોદ્દો નામ